

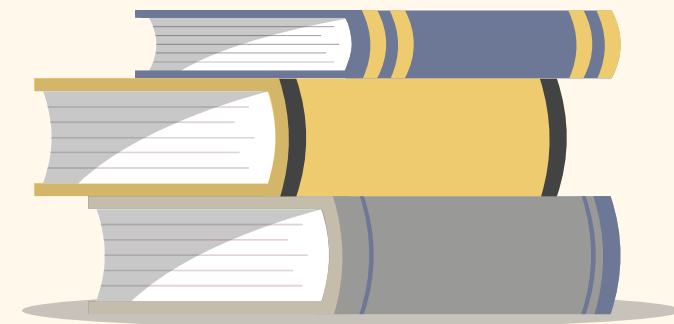
กฎหมายอาญา มาตรา 1 - 58 , 107 - 208

(บรรยายครั้งที่ 9)

7 กันยายน 2567

โดย

อ.นวรรตน์ กลิ่นรัตน์

มาตรา 157

ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต

มาตรา 200

ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงานในตำแหน่งพนักงานอัยการ พนักงานสอบสวน หรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญา...กระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใด ๆ ในตำแหน่งอันเป็นการมิชอบ เพื่อจะช่วยเหลือบุคคลหนึ่งบุคคลใดให้ต้องโทษหรือให้รับโทษน้อยลง
ถ้าการกระทำหรือไม่กระทำนั้นเป็นการเพื่อจะแกล้งให้ บุคคลหนึ่งบุคคลใดต้องรับโทษ รับโทษหนักขึ้น

มาตรา 157 ส่วนแรก

ผู้ใดเป็นเจ้านักงาน ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ
เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด

องค์ประกอบความผิดส่วนแรก

- เจ้านักงาน

- ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติ

- หน้าที่

- โดยมิชอบ

- เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด

นอกหน้าที่ ไม่เข้าองค์ประกอบ “ปฏิบัติหน้าที่”

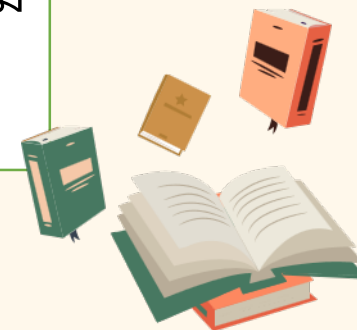
ฎ 737/2504, 3135/535 ตำรวจลวนลามทางเพศผู้ต้องหาหญิงที่ถูกตำรวจอื่นจับ
มาฐานเป็นเจ้ามือสลากกินรวบ ถือว่ากระทำนอกหน้าที่ ไม่ผิดมาตรา
157

ฎ 2255/2520 ตำรวจถูกพักราชการแต่แสดงตนและจับผู้เสียหายกระทำชำเรา ไม่
ผิดมาตรา 157 แต่ผิดฐานข่มขืน

ถ้าเป็นการปฏิบัติหน้าที่ที่ “ชอบ” ไม่ใช่ “มิชอบ”
ไม่ครบองค์ประกอบความผิด

ฎ 4958/2556 ที่פקสายตรวจของตำรวจมิใช่ที่รโหฐาน
ประชาชนเข้าไปติดต่อก็ได้ แม้ส่วนที่เป็นห้องนอนตำรวจทุกคนใช้
ประโยชน์ได้ การเข้าค้นในห้องดังกล่าวเมื่อมีเหตุสงสัยตามควรถือ
ว่ากระทำโดยชอบ

ฎ 10165/2551 ตำรวจให้เป็นพยานไม่เช่นนั้นจะดำเนินคดี ไม่
เป็นการกระทำโดยมิชอบ

เจ้าหน้าที่คืนเอกสารเพื่อให้ทำใ้ครบเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยชอบ

ฎ 6638/2559 หัวหน้ากลุ่มควบคุมพันธุ์พืชมีอำนาจพิจารณาคำขอรับใบอนุญาตของโจทก์ว่าจะอนุญาตหรือไม่ตามที่ได้รับมอบหมายจากอธิบดี ไม่ใช่มีหน้าที่ต้องเสนอคำขอต่ออธิบดี เมื่อโจทก์ยื่นคำขอรับใบอนุญาตรวบรวมเมล็ดพันธุ์ควบคุมเพื่อการค้าพร้อมเอกสารประกอบและจำเลยเห็นว่ายังขาดเอกสารหลักฐานประกอบตามกฎหมายกระทรวงที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามความในพระราชบัญญัติ พ.ศ. 2518 มาตรา 14 วรรค 2 ที่บัญญัติว่าการขออนุญาตและการออกใบอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวงจึงคืนคำขอของโจทก์โดย ไม่เสนอคำขอต่ออธิบดีดังนั้นการกระทำของจำเลยไม่มีมูลความผิดฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบตาม 157

การปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบของตำรวจที่ผิด 157

ฎ 706/2516, 4243/2542 จับโดยไม่มีหมายจับและไม่ใช้เหตุฉกฉวยเงินอย่างยิ่ง

ฎ.4528/2565 ค้นบ้านเขาโดยเขายินยอม แล้วตรวจพบนกสามชนิดกับกรง ไม่ใช่ความผิด ซึ่งหน้าที่เจ้าพนักงานเห็นกำลังกระทำหรือพบในอาคารซึ่งแทบจะไม่มีความเสี่ยงเลยว่าได้มีการกระทำผิดมาแล้วสด ๆ เมื่อจับเขามาโดยไม่มีหมายจับ และไม่ใช้กรณีจำเป็นเร่งด่วน เป็นการที่ผู้จับปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบให้ผู้ถูกจับได้รับความเสียหาย ผิด 157 ต่อมามีเจ้าหน้าที่คนอื่นที่มีหน้าที่รักษานกและกรง ยักยอกนกและกรง เจ้าหน้าที่นั้น ผิด 147 เมื่อผิด 147 บทเฉพาะแล้วไม่ต้องปรับบททั่วไปตาม 157 และ 158

ฎ 4243/2542 เหตุวิวาทเล็กน้อยแล้วตำรวจยังนำตัวไปควบคุมที่ด่าน ตรวจโดยมิชอบ

ฎ 1793/2536, 2577/2534, 4436/2531 การแก้ไขบันทึกการจับกุมโดยมิชอบ

ฎ.15366/2557 จำเลยซึ่งเป็นตำรวจกล่าวอ้างลอย ๆ ว่าโจทก์เป็นบุคคลต่างด้าวขอยึดบัตรประจำตัวประชาชนไว้ตรวจสอบโดยไม่ปรากฏมีเหตุอันควรสงสัยตามสมควรและชอบด้วยเหตุผล ทั้งเป็นการยึดโดยจำเลยไม่ได้แจ้งข้อกล่าวหาและมีได้ดำเนินคดีใด ๆ ต่อโจทก์เป็นเวลานานเกือบ 4 เดือน ยึดไว้หลังจากโจทก์ร้องเรียนกล่าวโทษจำเลยทางวินัย เป็นการกระทำโดยลูกแก่อำนาจและเจตนาเกลั่นแกล้งโจทก์ เป็นความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ

- ฎ 2270/2516, 1399/2508 ทำร้ายเพื่อให้ผู้ต้องหารับสารภาพในข้อหาที่ถูกกล่าวหา ถือเป็น การปฏิบัติเกี่ยวกับหน้าที่แล้ว ผิด 157

- ฎ 364/2531 ถ้าตำรวจทำร้ายผู้ต้องหาที่ไม่เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ราชการเป็นเรื่องส่วนตัว ไม่ผิด 157

- ฎ 4436/2531, 7630/2549 ไม่รับแจ้งความ ผิด 157

- ฎ 2577/2534 ตำรวจไม่ใส่ใจเรื่องญาติของผู้ต้องหาขอประกันตัว

นายตำรวจให้ลูกน้องปล่อยผู้กระทำผิด

ฎ.13312/2557 จำเลยยศ พตท.พุดกับผู้ใต้บังคับบัญชาให้ปล่อยผู้กระทำความผิดไป 19 คน พร้อมรถกระบะของกลาง เมื่อได้รับการปฏิเสธก็ยิงโทรศัพท์ให้ พตต.อ. และผู้ใต้บังคับบัญชาที่ร่วมจับกุมไปหาที่บ้านและพุดเช่นเดิมอีก การพุดกับผู้ใต้บังคับบัญชาหลายคนตลอดจนเรียกผู้ใต้บังคับบัญชาไปพบที่บ้านและบอกให้ปล่อยผู้กระทำผิดพร้อมรถ จึงเป็นการสั่งการในฐานะผู้บังคับบัญชา จำเลยเป็นตำรวจมีอำนาจหน้าที่ในการจับผู้กระทำผิดและมีอำนาจสั่งการผู้ใต้บังคับบัญชาให้นำตัวผู้ถูกจับส่งพนักงานสอบสวน หรือสั่งปล่อย หากเห็นว่าจับผิดตัว หรือผู้ถูกจับไม่ได้กระทำความผิด จำเลยทราบดีว่าคนต่างด้าว ที่ถูกจับกุมมาเป็นผู้กระทำความผิด ไม่มีอำนาจสั่งปล่อย การกระทำของจำเลยจึงเป็น ความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ

ผู้บริหารกลั่นแกล้งในการแต่งตั้ง ถือว่ากระทำมิชอบเพื่อให้เสียหาย ผิด 157

ฎ 2105 / 2544 จำเลยเป็นรมตพาณิชย์สั่งพักราชการโจทก์ซึ่งเป็นปลัดกระทรวง โดยปราศจากเหตุอันสมควรด้วยเหตุที่บริษัท ฮ. ฟองโจทก์เป็นคดีอาญาข้อหาเป็นเจ้าของงานปฏิบัติหรือละเว้นปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ และศาลชั้นต้นสั่งประทับฟ้องต่อมานายกรัฐมนตรีมีคำสั่งให้จำเลยยกเลิกคำสั่งพักราชการโจทก์ และมีคำสั่งให้โจทก์กลับเข้ารับราชการในตำแหน่งเดิม ซึ่งขณะนั้นตำแหน่งยังว่างอยู่ จำเลยสามารถสั่งให้เข้ารับราชการได้ทันที แต่จำเลยกลับเสนอขอกำหนดตำแหน่งที่ปรึกษา เพื่อให้โจทก์เข้ารับราชการในตำแหน่งดังกล่าว และได้ทำหนังสือถึงนายกรัฐมนตรี ขอให้ทบทวนคำสั่งทั้งที่จำเลยเป็นนักกฎหมายและมีประสบการณ์ในการทำงานราชการมามาก **ทั้งพระบรมราชโองการพลเรือนพ.ศ. 2535 มาตรา 126 ระบุไว้ว่า เมื่อนายกรัฐมนตรีสั่งการแล้วจะอุทธรณ์ต่อไปอีกมิได้** จำเลยมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามเท่านั้นแม้คำสั่งดังกล่าวไม่ได้กำหนดระยะเวลาให้ปฏิบัติไว้ แต่ก็ต้องปฏิบัติตามในเวลาอันสมควร ทั้งการปฏิบัติตามก็กระทำได้ง่าย แต่จำเลยกลับปล่อยให้ล่วงเลยถึง 7 เดือน จึงมีคำสั่งให้โจทก์กลับเข้ารับราชการในตำแหน่งเดิม **ซึ่งเหลือเวลา 15 วัน โจทก์จะครบเกษียณอายุ** แสดงว่าจำเลยมีเจตนาละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์ จึงมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157

ฎ.6653/2562 จำเลยมีเจตนากลั่นแกล้ง ไม่ให้โจทก์ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสำนัก และให้ไปดำรงตำแหน่งป่าไม้จังหวัด โดยการใช้นายดำรงค์ให้มีคำสั่งย้ายโดยความเห็นชอบของจำเลย คำสั่งและความเห็นชอบของจำเลยเป็นการใช้ดุลพินิจที่ไม่ชอบ ดังนั้น การกระทำของจำเลยที่ออกคำสั่งให้ระงับการมอบหมายงานที่มีผู้สั่งไว้เดิม โดยให้ถือว่าเป็นการยกเลิกคำสั่งดังกล่าว จึงมีความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ **เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์** ส่วนที่จำเลยใช้ให้นายดำรงค์ออกคำสั่งกรมป่าไม้ ย้ายโจทก์ไปดำรงตำแหน่งป่าไม้จังหวัด ซึ่งเป็นการย้ายไปดำรงตำแหน่งที่ต่ำกว่าเดิม นั้น แม้จำเลยดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงซึ่งเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา และเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการที่สังกัด แต่อำนาจหน้าที่ในการบรรจุแต่งตั้งและโยกย้ายข้าราชการระดับ 8 ให้อธิบดีผู้บังคับบัญชาเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่เมื่อได้รับความเห็นชอบจากปลัดกระทรวง ไม่ใช่เป็นอำนาจหน้าที่ของปลัดกระทรวงโดยตรง จำเลยในฐานะปลัดกระทรวงไม่มีอำนาจสั่งย้ายโจทก์ด้วยตนเอง จึงขาดคุณสมบัติเฉพาะตัวตามที่กฎหมายกำหนดไว้โดยเฉพาะ ไม่อาจลงโทษจำเลยในฐานะเป็นตัวการเพราะใช้ให้กระทำความผิดได้ แต่การที่จำเลยให้นายดำรงค์ออกคำสั่งย้ายโจทก์ ถือได้ว่าเป็นความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุนการกระทำความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 86 ศาลมีอำนาจลงโทษจำเลยฐานเป็นผู้สนับสนุนในความผิดส่วนนี้ได้

เจตนา (ธรรมดา) ปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ

กรณีการฟ้องคดีของอัยการ

- ฎ 975 / 2531 อัยการบรรยายคำฟ้องคลาดเคลื่อนไป **ไม่ถือว่าเป็นเจตนาปฏิบัติหรือละเว้นหน้าที่โดยมิชอบ** (คือ ไม่รู้ตัวว่าเขียนคลาดเคลื่อนไป)

แต่ - ฎ 3509/2549 อัยการสั่งไม่ฟ้องโดยใช้ดุลพินิจตามอำเภอใจ
จนล่าออกนอกขอบเขตของความชอบด้วยกฎหมาย ผิดมาตรา 157,
200 ว.1

เน้นว่าต้องมีเจตนาพิเศษ

“เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด”

ขาดเจตนาพิเศษ คือกรณีทำงานบกพร่องไม่รอบคอบ

- ฎ 3295/2543 จำเลยเป็นเจ้าของพนักงาน มีหน้าที่ออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.3 ก.) ได้ลงลายมือชื่อออก น.ส.3 ก. ระบุชื่อ ต.เป็นผู้มีสิทธิครอบครอง ตามเรื่องราวเท็จ เอกสารปลอมที่ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องนำเสนอ **โดยไม่ได้ตรวจสอบความถูกต้องแท้จริงตามอำนาจหน้าที่ อันเป็นการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเท่านั้น** ไม่ปรากฏว่าจำเลยมีเจตนาพิเศษละเว้นไม่ตรวจสอบความถูกต้องแท้จริงของเอกสารดังกล่าวเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่กรมที่ดิน ต.หรือผู้หนึ่งผู้ใดจำเลยจึงไม่มีความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบตาม ป.อ.มาตรา 157

เจตนาเพื่อยุติข้อขัดแย้ง รักษาความสงบ

หลีกเลี่ยงความวุ่นวาย หรือเพื่อให้งานรวดเร็ว ไม่ผิด 157

ฎ 437/2515 กระทำเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย แม้ไม่ถูกชั้นตอนไปบ้าง ถือว่าไม่ผิด 157

ฎ 786/2532 ผู้ใหญ่บ้านไม่จับเพื่อหลีกเลี่ยงความวุ่นวาย ไม่ผิด

ฎ 4881/2541 จำเลยพยายามหาข้อยุติความเห็นที่ขัดแย้งกันเกี่ยวกับมติ ก.ต. ที่แต่งตั้งโจทก์และยังไม่อาจนำเสนอนายกรัฐมนตรืเพื่อดำเนินการต่อไปนั้น หาใช่จำเลยมีเจตนาปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้โจทก์เสียหายอย่างใดไม่ จำเลยจึงไม่ผิด 157

ฎ 5170/2530 กระทำเพื่อให้งานดำเนินไปโดยรวดเร็วเป็นผลดีแก่ทางราชการ แม้ไม่ถูกระเบียบไปบ้าง ไม่ผิดตาม 157

การที่ตำรวจไม่จับกุมผู้ขับรถฝ่าฝืนสัญญาณจราจรแม้เป็นละเว้น แต่ขาดเจตนาพิเศษเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ถูกจับ

- ฎ 2281 / 2534 จำเลยละเว้นไม่จับกุมผู้ขับรถฝ่าฝืนสัญญาณจราจร แม้เป็นการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ แต่จำเลยมิได้กระทำไปโดยมีเจตนาเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์ โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้อง

- ฎ 4285-4286/2565 การตั้งจุดตรวจเป็นไปโดยชอบด้วยระเบียบแล้ว เพียงไม่ปรากฏป้ายแสดงยศ ชื่อ ชื่อสกุลและตำแหน่งตำรวจที่ประจำจุดตรวจแม้เป็นข้อบกพร่อง แต่ไม่ถึงขนาดเป็นจุดตรวจที่ไม่ชอบ การตั้งจุดตรวจประสงค์จะตรวจยานพาหนะและบุคคลที่โดยสารมาด้วย อันเป็นมาตรการในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมตามอำนาจหน้าที่ หากได้มีเจตนาพิเศษเพื่อจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ใดหรือโดยทุจริตเพื่อหวังส่วนแบ่งรายได้จากค่าปรับ โจทก์เป็นฝ่ายเข้าไปสอบถามถึงความชอบด้วยระเบียบ ในลักษณะพูดจาต่อล้อต่อเถียงไม่รับฟังเหตุผลและคำชี้แจง ยั่วยุบๆ และใช้คำถามนำแล้วใช้กล้องในโทรศัพท์บันทึกภาพเคลื่อนไหวและส่งมาทางไลน์ออกสดผ่าน facebook ทำนองก่อความเดือดร้อนและรบกวนการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานจราจร จึงมีเหตุที่ตำรวจจะสงสัยว่ามีสิ่งของเกี่ยวกับการกระทำความผิดไว้ในครอบครองหรือแสวงหาสิ่งแสพติดหรือเม

กฎ 4285-4286/2565 (ต่อ) การที่ตำรวจขอตรวจสอบบุคคลโดยให้โจทก์แสดงบัตรประจำตัวประชาชน ขอตรวจหาสารเสพติดล้วนเป็นการปฏิบัติไปตามกรอบอำนาจ ชอบตามป.วิ.อ มาตรา 93 ทั้งผู้สั่งการให้ตรวจหาสารเสพติดคือรองสารวัตรป้องกันและปราบปราม การตรวจสอบหาสารเสพติดไม่ใช่ปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงาน ป.ป.ส.อันจะต้องพิจารณาถึงระเบียบของ ป.ป.ส.แต่อย่างใด เมื่อตำรวจแจ้งข้อกล่าวหาว่าไม่อาจแสดงบัตรประจำตัวประชาชน โจทก์ได้ปฏิเสธและมีการพุดจาโต้ตอบเป็นระยะเป็นทำนองขัดขึ้นที่จะไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง จึงย่อมมีความจำเป็นที่ตำรวจจะต้องจับตัวโจทก์ไป โดยแม้ความผิดที่โจทก์ ถูกกล่าวหาเป็นเพียงความผิดลหุโทษแต่ก็เป็นความผิดซึ่งหน้า การจับกุมโจทก์จึงชอบด้วยป.วิ.อ.มาตรา 78 80 และ 83 แล้ว

การกระทำของตำรวจผู้จับเป็นการปฏิบัติไปตามอำนาจหน้าที่โดยชอบด้วยกฎหมายและโดยเฉพาะอย่างยิ่งไม่ปรากฏว่าตำรวจผู้จับมีเจตนาเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์หรือกลั่นแกล้งโจทก์ แต่เหตุล้วนเกิดขึ้นด้วยเจตนาของโจทก์ที่ต้องการแพร่ภาพและเสียงของเหตุการณ์เพื่อสื่อไปยังบุคคลอื่นให้มีความเชื่อคล้อยตามที่โจทก์พยายามพุดขึ้นว่ามีการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานโดยไม่ชอบทั้งๆ ที่ไม่มีการพิสูจน์ทราบความจริง สุ่มเสี่ยงต่อการสร้างความเข้าใจผิดแก่กลุ่มบุคคล ก่อให้เกิดทัศนคติในทางลบต่อเจ้าพนักงานของรัฐ สื่อแสดงเห็นถึงเจตนาไม่สุจริตของโจทก์ คดีโจทก์สำหรับข้อหาความผิดตามมาตรา 157 และ 200 211 212 213 214 215 216 217 218 219 220 221 222 223 224 225 226 227 228 229 230 231 232 233 234 235 236 237 238 239 240 241 242 243 244 245 246 247 248 249 250 251 252 253 254 255 256 257 258 259 260 261 262 263 264 265 266 267 268 269 270 271 272 273 274 275 276 277 278 279 280 281 282 283 284 285 286 287 288 289 290 291 292 293 294 295 296 297 298 299 300 301 302 303 304 305 306 307 308 309 310 311 312 313 314 315 316 317 318 319 320 321 322 323 324 325 326 327 328 329 330 331 332 333 334 335 336 337 338 339 340 341 342 343 344 345 346 347 348 349 350 351 352 353 354 355 356 357 358 359 360 361 362 363 364 365 366 367 368 369 370 371 372 373 374 375 376 377 378 379 380 381 382 383 384 385 386 387 388 389 390 391 392 393 394 395 396 397 398 399 400 401 402 403 404 405 406 407 408 409 410 411 412 413 414 415 416 417 418 419 420 421 422 423 424 425 426 427 428 429 430 431 432 433 434 435 436 437 438 439 440 441 442 443 444 445 446 447 448 449 450 451 452 453 454 455 456 457 458 459 460 461 462 463 464 465 466 467 468 469 470 471 472 473 474 475 476 477 478 479 480 481 482 483 484 485 486 487 488 489 490 491 492 493 494 495 496 497 498 499 500 501 502 503 504 505 506 507 508 509 510 511 512 513 514 515 516 517 518 519 520 521 522 523 524 525 526 527 528 529 530 531 532 533 534 535 536 537 538 539 540 541 542 543 544 545 546 547 548 549 550 551 552 553 554 555 556 557 558 559 560 561 562 563 564 565 566 567 568 569 570 571 572 573 574 575 576 577 578 579 580 581 582 583 584 585 586 587 588 589 590 591 592 593 594 595 596 597 598 599 600 601 602 603 604 605 606 607 608 609 610 611 612 613 614 615 616 617 618 619 620 621 622 623 624 625 626 627 628 629 630 631 632 633 634 635 636 637 638 639 640 641 642 643 644 645 646 647 648 649 650 651 652 653 654 655 656 657 658 659 660 661 662 663 664 665 666 667 668 669 670 671 672 673 674 675 676 677 678 679 680 681 682 683 684 685 686 687 688 689 690 691 692 693 694 695 696 697 698 699 700 701 702 703 704 705 706 707 708 709 710 711 712 713 714 715 716 717 718 719 720 721 722 723 724 725 726 727 728 729 730 731 732 733 734 735 736 737 738 739 740 741 742 743 744 745 746 747 748 749 750 751 752 753 754 755 756 757 758 759 760 761 762 763 764 765 766 767 768 769 770 771 772 773 774 775 776 777 778 779 780 781 782 783 784 785 786 787 788 789 790 791 792 793 794 795 796 797 798 799 800 801 802 803 804 805 806 807 808 809 810 811 812 813 814 815 816 817 818 819 820 821 822 823 824 825 826 827 828 829 830 831 832 833 834 835 836 837 838 839 840 841 842 843 844 845 846 847 848 849 850 851 852 853 854 855 856 857 858 859 860 861 862 863 864 865 866 867 868 869 870 871 872 873 874 875 876 877 878 879 880 881 882 883 884 885 886 887 888 889 890 891 892 893 894 895 896 897 898 899 900 901 902 903 904 905 906 907 908 909 910 911 912 913 914 915 916 917 918 919 920 921 922 923 924 925 926 927 928 929 930 931 932 933 934 935 936 937 938 939 940 941 942 943 944 945 946 947 948 949 950 951 952 953 954 955 956 957 958 959 960 961 962 963 964 965 966 967 968 969 970 971 972 973 974 975 976 977 978 979 980 981 982 983 984 985 986 987 988 989 990 991 992 993 994 995 996 997 998 999 1000

เป็นผู้ร่วมกระทำผิดด้วย ไม่มีเจตนาให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น

ฎ 7836 -7837/2544 แม้จำเลยจะเป็นเจ้าพนักงานตำรวจมีอำนาจหน้าที่ในการจับกุมผู้กระทำผิด แต่เป็นผู้ร่วมกระทำผิดด้วย การร่วมเล่นการพนันไพ่รัมมี่แล้วจำเลยไม่จับกุมผู้ร่วมเล่นไพ่รัมมี่นั้น ยังถือไม่ได้ว่าเป็นการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบโดยมีเจตนาพิเศษเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ร่วมเล่นการพนันหรือสำนักงานตำรวจแห่งชาติ จำเลยจึงไม่มีความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด ตาม ป.อ. มาตรา 157

มีคำพิพากษาฎีกาที่น่าพิจารณาว่า ที่ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า “การกระทำของจำเลยที่ 1 ที่มุ่งบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนอย่างเร่งด่วน เป็นสำคัญ แม้เป็นการผิดกฎหมาย แต่ก็มีเหตุสมควรที่จะลงโทษจำเลยที่ 1 แต่เพียงสถานเบา”

ควรเป็นเรื่องที่ไม่ผิดกฎหมายมาตรา 157 เพราะไม่มีเจตนาพิเศษ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือไม่

ฎ.5263/2562 ยังไม่มีประกาศภัยพิบัติจากจังหวัด ไม่เข้าเงื่อนไขการซื้อโดยวิธีพิเศษตามระเบียบพัสดุ
จำเลยที่ 1 ไม่ซื้อโดยวิธีสอบราคาเพราะจะต้องใช้เวลาในการซื้อนานขึ้น แต่สั่งการให้ซื้อโดยวิธีตกลงราคา
เพื่อจำเลยที่ 1 จะได้มีอำนาจอนุมัติการซื้อนั้นได้ทันที และแบ่งการซื้อผ้าห่มนวมออกเป็นสองครั้ง ครั้งละ 500 ผืน
เป็นเงินครั้งละ 100,000 บาท เท่ากับจำเลยที่ 1 จงใจกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนต่อระเบียบ เป็นเจ้าพนักงาน
ปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบแล้ว แต่ไม่ปรากฏว่า การกระทำของจำเลยที่ 1 เป็นไปเพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดย
ชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่นอย่างใด จึงรับฟังไม่ได้ว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต อย่างไรก็ดี การกระทำ
ของจำเลยที่ 1 ที่จงใจฝ่าฝืนต่อระเบียบดังกล่าวย่อมมีผลกระทบกระเทือนและก่อให้เกิดความเสียหายแก่การ
บริหารราชการแผ่นดินอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ จึงเป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อ
ให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด และเข้าองค์ประกอบความผิดตาม มาตรา 157 อยู่ดี ส่วนการทำฎีกาเบิกเงิน
เป็นเพียงการทำไว้ล่วงหน้าอันเป็นเรื่องปกติธรรมดาของการจัดทำฎีกาเบิกเงินโดยทั่วไปเท่านั้น เมื่อมีการเบิก
จ่ายเงินกันจริงหาได้ไม่มีการเบิกจ่ายเงินกันตามนั้นอันเป็นความเท็จไม่ ดังนั้น แม้อาจเป็นไปเพื่อให้เป็นหลักฐาน
อ้างอิงว่ามีการจัดซื้อผ้าห่มนวมตามวันเวลาเกิดเหตุ **ซึ่งไม่ตรงกับความเป็นจริงไปบ้าง** ก็หาได้เป็นความผิด
ตาม มาตรา 162 (4) ไม่

สำหรับจำเลยที่ 2 ถึงที่ 5 นั้นเป็นเจ้าพนักงานและเป็นผู้ใต้บังคับบัญชาที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายและระเบียบของจำเลยที่ 1 ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชา แม้มีการแบ่งการซื้อหรือการจ้างออกเป็นสองครั้ง แต่การซื้อหรือการจ้างโดยวิธีตกลงราคาในแต่ละครั้ง ก็เป็นไปโดยชอบด้วยระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบล คำสั่งของจำเลยที่ 1 ในส่วนนี้จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายและระเบียบที่จำเลยที่ 2 ถึงที่ 5 ต้องถือปฏิบัติตาม ทั้งพยานหลักฐานของโจทก์ก็ไม่ปรากฏว่าการแบ่งการซื้อหรือการจ้างออกเป็นสองครั้งดังกล่าวเกิดจากจำเลยอื่นเป็นผู้เสนอต่อจำเลยที่ 1 แต่กลับปรากฏว่าเป็นการสั่งการของ จำเลยที่ 1 เอง โดยจำเลยที่ 2 ถึงที่ 5 ไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับกรกระทำของจำเลยที่ 1 ในส่วนนี้แต่อย่างใด การกระทำของจำเลยที่ 2 ถึงที่ 5 จึงเป็นการขาดเจตนาเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดและไม่เป็นความผิดตามฟ้อง อย่างไรก็ตาม ทางจังหวัดประกาศให้พื้นที่เกิดเหตุเป็นพื้นที่ประสบภัยพิบัติภัยหนาวในวันที่ 14 มกราคม 2552 อันเข้าเงื่อนไขที่จะดำเนินการซื้อโดยวิธีพิเศษได้ แต่ก็ในวันเดียวกับที่ได้ดำเนินการซื้อโดยวิธีตกลงราคาไปแล้ว อันแสดงว่ามีภัยพิบัติภัยหนาวเกิดขึ้นที่มีความจำเป็นต้องดำเนินการแก้ไขอย่างเร่งด่วนจริง การกระทำของจำเลยที่ 1 ที่มุ่งบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนอย่างเร่งด่วนเป็นสำคัญ แม้เป็นการผิดกฎหมาย แต่ก็มีเหตุสมควรที่จะลงโทษจำเลยที่ 1 แต่เพียงสถานเบา (ลงโทษปรับ 1000 บาท)

เปรียบเทียบ

ฎ 802/2562 จัดจ้างผู้มิติดระเบียบ แต่ผู้มก่อสร้งเสร็จทันวันที่กำหนดไว้พอดี แสดงว่าจำเลยมิได้มีเจตนาพิเศษ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือแก่ทางราชการ...ไม่เป็นความผิดตาม...มาตรา 157 แต่จำเลยเป็นเจ้าหน้าที่พัสดุที่มีการรับรองเท็จในกระบวนการจัดจ้าง ผิดตามมาตรา 162 (1) (4) ฐานรับรองเป็นหลักฐานว่าการกระทำใดได้กระทำต่อหน้าตนอันเป็นเท็จและรับรองเป็นหลักฐานซึ่งข้อเท็จจริงอันเอกสารนั้นมุ่งพิสูจน์ความจริงอันเป็นเท็จ

หมายเหตุ ฎีกานี้ น่าจะสอดคล้องกับหลักตามมาตรา 157 ในส่วนปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบที่ต้องมีเจตนาพิเศษเพื่อให้เกิดความเสียหายมากกว่า
ฎีกา 5263/2562

ความผิด ม.157 ส่วนที่สอง คือ ปฏิบัติหรือละเว้นปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต

1. เป็นเจ้าพนักงาน

2. ปฏิบัติหรือละเว้นปฏิบัติหน้าที่

3. โดยเจตนา

4. โดยทุจริต

มาตรา ๑ (๑) “โดยทุจริต” หมายความว่า เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น

ฎ 5799/2562 จำเลยซึ่งเป็นนายกอบต.ไม่มีสิทธิที่จะได้รับเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลตามระเบียบ สำหรับค่ารักษาพยาบาลที่เกิดขึ้นก่อนวันที่จำเลยจดทะเบียนว่า บ. เป็นบุตร การที่จำเลยลงชื่อในฎีกาขอเบิกเงินและออกเช็คชำระเงินค่ารักษาพยาบาลของ บ. ให้แก่โรงพยาบาล ส. จึงเป็นการกระทำโดยมีเจตนาและเป็นการแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายเพื่อตนเองหรือผู้อื่น เป็นความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตตาม ป.อ. มาตรา 157 (เดิม) (รอการลงโทษจำคุกไว้ ๓ ปี)

ฎ 3042/2562 จำเลยที่ 1 ทราบดีอยู่แล้วว่านายประกิจผู้มาขอออก น.ส. 3 ก. อ้าง ส.ค. 1 จากที่ดินแปลงอื่นมาเป็นหลักฐาน แต่จำเลยที่ 1 กลับรายงานหัวหน้ารังวัดว่า สอบสวนแล้วผู้ขอมิได้นำที่ดินแปลงอื่นนอกหลักฐานมารวมเพื่อออก น.ส. 3 ก. ครั้งนี้ผู้ขอได้ทำประโยชน์เหมาะสม โดยปลูกต้นมะพร้าวเต็มแปลง ซึ่งเป็นความเท็จเพราะความจริงนายประกิจอ้าง ส.ค. 1 ที่ดินแปลงอื่นมาขอออก น.ส. 3 ก. และที่ดินเป็นภูเขา มิได้ทำประโยชน์ทั้งแปลง และต่อมาหัวหน้าฝ่ายรังวัดพิจารณารายงานการรังวัดของจำเลยที่ 1 ทั้งสองฉบับ เห็นว่าไม่สอดคล้องกันน่าจะนำรังวัดผิดแปลงหรือนำที่นอกหลักฐานมารวมด้วย จึงได้เสนอความเห็นต่อนายทวีปเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสุราษฎร์ธานี สาขาเกาะสมุย ให้เห็นถึงข้อพิรุธดังกล่าว ซึ่งนายทวีปก็เห็นด้วยจึงสั่งตั้งกรรมการสอบสวน จำเลยที่ 2 ซึ่งมีหน้าที่ในการตรวจสอบในเรื่องการออกเอกสารสิทธิในที่ดิน แต่จำเลยที่ 2 มิได้ดำเนินการตามคำสั่งของนายทวีป กลับดำเนินการออกประกาศและเสนอให้มีการออก น.ส. 3 ก. เลขที่ 5264 และ 5266 ให้ไป บ่งชี้ให้เห็นถึงการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบของจำเลยทั้งสองที่ทำด้วยกันในลักษณะเป็นขบวนการ เป็นผลให้นายประกิจ ผู้ขอได้ น.ส. 3 ก. ในที่ดินทั้งสองแปลงในคดีนี้ไปทั้ง ๆ ที่มีได้อยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะออก น.ส. 3 ก. ได้ เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขามีสภาพลาดชันเกิน 35 เปอร์เซ็นต์ มีสภาพเป็นป่าซึ่งไม่สามารถออก น.ส. 3 ก. ได้ ความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานร่วมกันปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบตามมาตรา 157 เป็นความผิด 2 กระหนง (จำคุกคนละ 10 ปี)

จำเลยทั้งสองในคดีก่อนน่าจะผิด มาตรา 162(1) และ (4) ด้วย

ฎ 6538/2562 การที่จำเลยที่ 1 ลงลายมือชื่อรับรองรายงานการประชุม และจำเลยที่ 2 ลงลายมือชื่อเป็นผู้บันทึกการประชุมในเอกสารฉบับเดียวกัน ย่อมเป็นการรับรองเป็นหลักฐานว่าการประชุมคณะกรรมการกำหนดโครงสร้างส่วนราชการและจัดทำแผนอัตรากำลัง 3 ปี (รอบปีงบประมาณ 2558 - 2560) เมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2557 ได้กระทำต่อหน้าตนนั้น เมื่อคณะกรรมการดังกล่าวมิได้มีการประชุมกันจริง การกระทำของจำเลยที่ 1 และที่ 2 ย่อมเป็นความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่ทำเอกสารรับรองเป็นหลักฐานว่า การอย่างใดได้กระทำต่อหน้าตนอันเป็นความเท็จและรับรองเป็นหลักฐานซึ่งข้อเท็จจริงอันเอกสารนั้นมุ่งพิสูจน์ความจริงอันเป็นเท็จ ตาม ป.อ. มาตรา 162 (1) และ (4)

- **ฎ 1161/2538** จำเลย ครูวิทยาลัยเทคนิค มีหน้าที่ควบคุมการก่อสร้างต่อเติมวิทยาลัยจึงมีฐานะเป็นเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ควบคุมการก่อสร้างต่อเติมอาคารดูแลรักษาวัสดุที่เหลือใช้จากการก่อสร้าง การที่จำเลยให้ ก. นำเหล็กไลท์เกจอันเป็นวัสดุที่เหลือใช้ซึ่งอยู่ในหน้าที่ความดูแลรับผิดชอบของจำเลยไปเก็บไว้ที่ร้าน ก. และให้ ก. เอาเหล็กดังกล่าวไปเสียจึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบทำให้เกิดความเสียหาย แก่กรมอาชีวศึกษา และเป็นการแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้ เป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ผิด ป.อ. มาตรา 157

- ฎ 3194/2536 จำเลยเป็นข้าราชการครูได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการสอบ
สัมภาษณ์ ย่อมถือว่าเป็นเจ้าพนักงานในการสอบ แม้จะเป็นเพียงกรรมการสอบ
สัมภาษณ์ก็ตาม หน้าที่ในการสอบย่อมคลุมถึงการสอบตั้งแต่วันที่ได้รับทราบ
คำสั่งแต่งตั้งจนถึงการสอบเสร็จสิ้น หากใช่เป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่เฉพาะในช่วง
การสอบสัมภาษณ์เท่านั้นไม่ เมื่อจำเลยมีเจตนาทุจริตร่วมกันนำข้อสอบซึ่งเป็น
ความลับของทางราชการไปเปิดเผยให้ บ. กับพวกรู้ก่อนเข้าสอบ จึงเป็น
ความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตและฐานเป็นเจ้าพนักงาน
กระทำโดยมิชอบด้วยหน้าที่ให้ผู้อื่นล่วงรู้ความลับในราชการ และข้าราชการครู
ซึ่งเป็นผู้ร่วมกระทำผิดแต่มิได้เป็นกรรมการสอบมีความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุน
จำเลย

กรณีถือได้ว่าเป็นทั้งปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตและโดยมิชอบ

- ฎ 759/2547 จำเลย กรรมการตรวจนับคะแนนประจำหน่วยเลือกตั้ง มีฐานะเป็นเจ้าพนักงานหยิบบัตรเลือกตั้งใส่ในซองที่สวมใส่แล้วเดินออกไปยังจุดนัดพบกับ ต. เพื่อให้ ต. ต่อจากนั้นได้กลับมาอยู่ที่หน่วยเลือกตั้ง จนเวลาประมาณ 13 นาฬิกา จำเลยขออนุญาตออกไปทำธุระข้างนอกและไปหา ต. กับพวกรวม 3 คน แล้วนำบัตรเลือกตั้งกลับมายังหน่วยเลือกตั้ง จากนั้นจำเลยได้ล้วงเอาบัตรเลือกตั้งจากในซองออกมาใส่กล่องบัตรดี บัตรเลือกตั้งทุกแผ่นมีการกากบาทเครื่องหมายไว้แล้ว การกระทำของจำเลยย่อมเป็นที่เห็นได้ว่าจำเลยกระทำไปโดยมีเจตนาที่จะมิให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย นอกจากนี้ยังเป็นการทำให้บัตรเลือกตั้งเสียหายไม่อาจนำไปใช้การได้อีก อันถือได้ว่าเป็นการทำให้ผู้มีหน้าที่จัดการเลือกตั้งครั้งนั้นได้รับความเสียหาย การกระทำของจำเลยจึงเป็นความผิดตาม ป.อ. มาตรา 157

มาตรา 200

ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงานในตำแหน่งพนักงานอัยการ พนักงานสอบสวน หรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญาหรือจัดการให้เป็นไปตามหมายอาญา **กระทำการ** **หรือไม่กระทำการ**อย่างใด ๆ ในตำแหน่ง อันเป็นการมิชอบ เพื่อจะช่วยเหลือหนึ่งบุคคลใดมิให้ต้องโทษ หรือให้รับโทษน้อยลง

ถ้าการกระทำหรือไม่กระทำนั้น เป็นการเพื่อจะแก้งให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดต้องรับโทษ รับโทษหนักขึ้น หรือ...

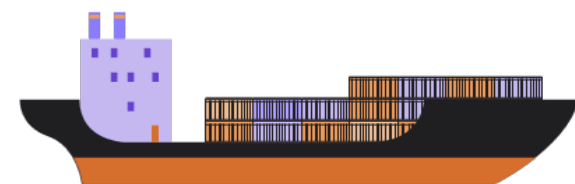
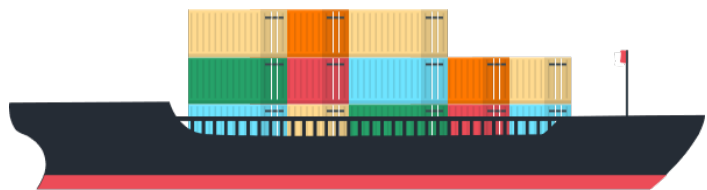
“กระทำการหรือไม่กระทำการ” เทียบกับ “ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติ”

“เพื่อช่วย”

- ฎ 300 / 2537 บันทึกลงกลางที่อายัดไว้ไม่ครบโดยไม่ระบุถึง รถยนต์เพื่อไม่ให้ถูกริบ
- ฎ 929 / 2537 พสส.เปลี่ยนเนื้อหาทำให้การในภายหลังเพื่อ ช่วย ผู้ต้องหา
- ฎ 3130/2556 พนักงานสอบสวนแก้ไขข้อความในสำนวนการสอบสวนจาก “สั่งฟ้อง” เป็น “สั่งไม่ฟ้อง”

ฎ 4436/2531 การที่จำเลยซึ่งเป็นเจ้าพนักงานตำรวจมีอำนาจ
สืบสวนสอบสวนคดีอาญาได้รับแจ้งความจาก ช. ว่ามีคนร้ายลักเรือและ
เครื่องยนต์ของผู้เสียหายไป แต่ไม่ยอมลงรับแจ้งความในประจำวันเป็น
หลักฐานและเมื่อจับคนร้ายที่ลักทรัพย์ดังกล่าวแล้ว จำเลยกลับปล่อยตัว
คนร้ายไปเสีย ถือได้ว่าจำเลยได้ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิ
ชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายอาญา
มาตรา 157 และยังเป็นกรกระทำการในตำแหน่งหน้าที่อันเป็นการมิ
ชอบเพื่อจะช่วยคนร้าย มิให้ต้องโทษตามมาตรา 200 วรรคแรก

ฎ 3130/2556 พนักงานสอบสวนแก้ไขข้อความในสำนวนการสอบสวนหลังจากเสนอสำนวนสั่งฟ้องผู้ต้องหาให้ผู้บังคับบัญชาลงชื่อเพื่อส่งสำนวนและความเห็นให้อัยการแล้วหาใช่แก้ไขก่อนการส่งสำนวน เมื่อย้ายไปรับราชการที่อื่นก็เอาสำนวนการสอบสวนติดตัวไปด้วย ศาลฟังว่าเพื่อการปกปิดซ่อนเร้นการแก้ไขสำนวน การกระทำก็เป็นความผิดตาม ม.157 และม.200 วรรคแรก

4. เจตนา

ฎ 2707/2530 การที่จำเลยซึ่งเป็นเจ้าพนักงานตำรวจปล่อยตัวนาย ข. ที่เข้าไปคว่ำเงินของผู้เสียหายภายในร้าน โดยไม่ส่งตัวไปให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดีเพราะจำเลยเห็นว่า นาย ข. เป็นสายลับตำรวจเข้าไปยึดเงินดังกล่าวเพื่อเป็นหลักฐานในการเล่นการพนันนั้น เป็นเรื่องที่จำเลยเข้าใจ และใช้ดุลพินิจว่านาย ข. ไม่ได้กระทำความผิดฐานชิงทรัพย์ การกระทำของจำเลยจึงไม่มีเจตนาจะช่วยเหลือนาย ข. มิให้ต้องรับโทษ ยังไม่เป็นการผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 200

สมัย 70 คำตอบ

ขณะที่รตต. เพชร ปฏิบัติหน้าที่เป็นพนักงานสอบสวน นางทอง ผู้เสียหายมาร้องทุกข์กล่าวหาให้ดำเนินคดีอาญาแก่นายดินตามกฎหมายข้อหาทำร้ายร่างกายโดยมีเจตนาจะให้นายดินได้รับโทษ รตต. เพชรในฐานะพนักงานสอบสวนมีหน้าที่ต้องรับคำร้องทุกข์ของนางทองไว้เพื่อดำเนินการสอบสวนตามอำนาจหน้าที่ต่อไป การที่รตต.เพชรไม่รับคำร้องทุกข์ครั้งแรกของนางทองโดยอ้างว่าเป็นเรื่องครอบครัวให้ไปเจรจากันเองนั้นเป็นการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบทำให้ในท้องได้รับความเสียหาย จึงเป็นการกระทำความผิดตามปอ มาตรา 157 (ฎีกา 7630/ 2549)

การติดตามนายดินมาดำเนินคดีตามขั้นตอนของกฎหมายเป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการในฐานะพนักงานสอบสวนพนักงานสอบสวนย่อมไม่มีสิทธิรับเงินค่าใช้จ่ายใดๆจากนางทอง การที่รตต.เพชรรับเงินค่าใช้จ่ายในการติดตามในดินจากนางทองถือว่าเป็นการยอมรับทรัพย์สินเพื่อกระทำการอย่างใดในตำแหน่งแม้ว่าการนั้นจะชอบด้วยหน้าที่จึงเป็นความผิดตามปอ.มาตรา 201 (เทียบฎีกาที่ 2488/2558) และเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตอันเป็นความผิดตามมาตรา 157 ด้วย

การที่นางทองมอบเงินค่าใช้จ่ายในการติดตามนายดินให้แก่รตต.เพชร
ไม่เป็นความผิดฐานให้ทรัพย์สินแก่พนักงานสอบสวนตามปอ.มาตรา 167
เพราะความผิดมาตรานี้ต้องเป็นการกระทำเพื่อจูงใจให้พนักงานสอบสวน
กระทำการอันมิชอบด้วยหน้าที่ เมื่อการติดตามผู้กระทำผิดข้อหาทำร้าย
ร่างกายผู้อื่นเป็นหน้าที่โดยชอบของพนักงานสอบสวนจึงไม่ใช่การกระทำ
อันมิชอบด้วยหน้าที่ตามบทมาตราดังกล่าว

กลุ่มความผิดเกี่ยวกับการทำลายซ่อนเร้น เอาไปเสียทำให้สูญหาย ทำให้ไร้ประโยชน์

1

ม.141 ทำลายตราหรือเครื่องหมาย

2

ม.142 เอาไปเสียซึ่งทรัพย์สินที่เจ้าพนักงานยึดไว้

3

ม.158 เจ้าพนักงานทำลายทรัพย์สินหรือเอกสาร

4

ม.184 ทำลายพยานหลักฐาน

5

ม.188 ทำลายพินัยกรรมหรือเอกสารของผู้อื่น

ม.184 ฐานทำลายพยานหลักฐาน องค์ประกอบ

1. **ทำให้เสียหาย ทำลาย** ซ่อนเร้น เอาไปเสีย หรือทำให้สูญหาย **หรือไร้ประโยชน์**
2. ซึ่งพยานหลักฐานในการกระทำความผิด
3. มีเจตนาพิเศษเพื่อจะช่วยให้ผู้อื่นมิให้รับโทษหรือรับโทษน้อยลง

พางที่เปื้อนเลือดเป็นพยานหลักฐานในการ
กระทำความผิด หากเอาไปเผาเสียเป็นความผิด
(ฎ.168/2507)

ซ่อนเร้นรถที่คนร้ายใช้เป็นพาหนะไปยังผู้อื่น
(ฎ.5811/2550)

แม้ตำรวจเอาขอกกลางคืนมาได้ก็เป็นความผิด
สำเร็จ (ฎ 64/2486)

การโกยเลือดของผู้ตายไปทิ้ง เป็นการทำลาย
พยานหลักฐาน (ฎ.1202/2520)

ผู้กระทำผิดต้องมีเจตนาพิเศษหากเป็นการ
กระทำเพื่อช่วยเหลือตนเองไม่ผิดมาตรา 184

มาตรา 188 ฐานทำลายพินัยกรรมหรือเอกสาร

“ผู้ใดทำให้เสียหาย ทำลาย ซ่อนเร้น เอาไปเสีย หรือ
ทำให้สูญหายหรือรั่วประโยชน์ ซึ่งพินัยกรรมหรือ
เอกสารใดของผู้อื่น ในประการที่น่าจะเกิดความ
เสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน ต้องระวางโทษ...”

มาตรา 188 ฐานทำลายพินัยกรรมหรือเอกสาร

องค์ประกอบ

1. ทำให้เสียหายทำลาย ซ่อนเร้น เอาไปเสีย ทำให้สูญหาย หรือไร้ประโยชน์

การทำให้เสียหาย ทำลายเอกสารนี้ไม่ต้องทำลาย ทั้งฉบับ ทำลายบางส่วนก็ผิดแล้ว (ฎ 3833/2529)

ฎ 469-497/2542 เอาต้นฉบับใบฝากของธนาคารไปทำลายแล้วทำปลอมขึ้นใหม่เป็นการทำลายซึ่งเอกสาร
ฎ 5089/2565 ขณะจำเลยนำใบถอนเงินฝากและใบมอบฉันทะไปมอบให้ ท.นั้นในใบถอนเงินฝากมีเพียง
ลายมือชื่อปลอมของผู้เสียหาย และยังมีได้กรอกจำนวนเงินที่ขอถอน ส่วนในใบมอบฉันทะด้านหลังใบถอนเงิน
ฝากมีเพียงลายมือชื่อปลอมของผู้เสียหายเช่นกัน ยังมีได้กรอกข้อความ เช่นนี้เป็นเอกสารที่ข้อความยังไม่
สมบูรณ์ไม่ใช่เอกสารอันเป็นหลักฐานแห่งการก่อเปลี่ยนแปลงโอนสงวนหรือระงับซึ่งสิทธิ ถือไม่ได้ว่าเป็นเอกสาร
สิทธิตามมาตรา 1 (9) การที่จำเลยนำสมุดคู่ฝากบัญชีออมทรัพย์สหกรณ์ออมทรัพย์ของผู้เสียหายมาจาก
เจ้าหน้าที่ที่สหกรณ์ออมทรัพย์ซึ่งมีหน้าที่เก็บรักษา มาแล้วนำสมุดคู่ฝากบัญชีออมทรัพย์นั้นไปมอบให้แก่ท.
เพื่อให้นำไปใช้เป็นหลักฐานประกอบการเบิกถอนเงินฝากของผู้เสียหายจากสหกรณ์ออมทรัพย์โดยที่ผู้เสียหาย
ไม่ได้อนุญาต เป็นการเอาไปเสียซึ่งเอกสารของผู้อื่น เป็นความผิดตามมาตรา 188

ฎ 2254/2521, 2723/2541 เขามอบอำนาจให้ไปโอนที่ดินหรือทำนิติกรรมแทน แล้วไปทำผิดวัตถุประสงค์
เป็นการเอาไปซึ่งเอกสารของผู้อื่น ()

ขายรถไปแล้ว ผู้ขายเอาสมุดคู่มือจดทะเบียนไปใส่ชื่อผู้อื่น เป็นการเอาไปเสีย

ฎ 2323/2534 การซื้อขายรถยนต์ระหว่างโจทก์ร่วมและจำเลยเป็นการซื้อขายเสร็จเด็ดขาด กรรมสิทธิ์ในรถและสมุดคู่มือจดทะเบียนรถยนต์ย่อมตกเป็นของโจทก์ร่วม เมื่อโจทก์ร่วมชำระราคาการรถยนต์ครบถ้วนแล้วจำเลยยอมไม่มีสิทธิยึดหว่วงสมุดคู่มือจดทะเบียนรถยนต์ แต่มีหน้าที่ส่งมอบแก่โจทก์ร่วม การที่จำเลยนำสมุดคู่มือจดทะเบียนรถยนต์ดังกล่าวไปจดทะเบียนใส่ชื่อบริษัท ซ. จำกัด เป็นเจ้าของรถถือได้ว่าเป็นการเอาไปเสียซึ่งเอกสารใดของผู้อื่นในประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น เป็นการผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 188

เอาเช็คผู้อื่นไปขึ้นเงินเพื่อประโยชน์ของตนเองเป็นการเอาไปเสีย (ฎ 1312/2534, 4688 / 2540, 5883/2552, 8490/2552)

มาตรา 188 มุ่งคุ้มครองเอกสารที่เป็นพยานหลักฐานสำคัญว่าเป็นเอกสารของใคร โดยไม่จำเป็นต้องพิจารณาว่ามูลหนี้ตามเอกสารนั้นบังคับได้ตามกฎหมายหรือไม่ เมื่อจำเลยขายลดเช็คให้แก่โจทก์ เช็คนั้นเป็นเอกสารของโจทก์แล้ว จำเลยเอาไปเสียทำให้โจทก์ขาดพยานหลักฐานที่จะฟ้องร้องบังคับคดีตามกฎหมาย โจทก์จึงเป็นผู้เสียหายโดยนิตินัยมีอำนาจฟ้องจำเลยตามมาตรา 188 (ฎ 1472/2565)

ลักสมุดฝากเงินแล้วปลอมใบถอนเงินเอาเงินไปผิดฐานลักทรัพย์และ ม.188
ปลอมและใช้เอกสารปลอม (ฎ 7295/2554)

จงใจไม่คืนเอกสารเป็นการเอาไปเสีย (ฎ 2182/2538)

ลักเอาบัตร ATM ไปเป็นการเอาไปเสียซึ่งเอกสารและ
ทรัพย์สิน ผิด ม.188 และผิดฐานลักทรัพย์ด้วย (ฎ 9/2543,
2512 / 2550, 1894/2550)

-

ต้องเป็นเอกสาร “...ของผู้อื่น”

ส. นำเงินที่จำเลยมีส่วนเป็นเจ้าของไปให้ ก. ส. ตาย
จำเลยเอาสัญญา ก. ที่ ส. ทำออกจากตู้นิรภัย ถือไม่ได้
ว่าเอาไปซึ่งเอกสารของผู้อื่นเพราะจำเลยมีส่วนเป็น
เจ้าของสัญญา ก. (ฎ 14460/2556)

ฎ. 3356/2565 เจ้าของบ้านซึ่งเป็นสมาชิกนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรติดตั้งป้ายไว้นิลพิพาทโดยมุ่งประสงค์ที่จะประชาสัมพันธ์ให้สมาชิกของหมู่บ้านทราบและร่วมงานตรวจสอบความผิดปกติทางการเงินและกำหนดแนวทางดูแลเงินที่นิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรจะได้รับจากผู้จัดสรรที่ดิน เป็นสิทธิโดยชอบธรรมของสมาชิกที่สามารถกระทำได้ การที่จำเลยปลดป้ายไว้นิลพิพาทไปเก็บไว้ที่สำนักงานนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรย่อมทำให้ลูกบ้านดังกล่าวเสียโอกาสในการประชาสัมพันธ์เชิญชวนสมาชิกของหมู่บ้านตามสิทธิที่ได้แจ้งต่อจำเลยซึ่งเป็นผู้จัดการนิติบุคคล การกระทำของผู้จัดการนิติบุคคลเป็นการกระทำในประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ลูกบ้านดังกล่าวตามมาตรา 188 ซึ่งคำว่าเอาไปเสียมิได้มุ่งถึงกรรมสิทธิ์หรือสิทธิในการเป็นเจ้าของวัตถุที่ทำให้ปรากฏความหมายเป็นเอกสาร บทมาตรานี้ไม่ได้กำหนดลักษณะเฉพาะของเอกสารว่าต้องเป็นเอกสารที่เป็นพยานหลักฐานทำนองเดียวกับพินัยกรรมเท่านั้น เมื่อป้ายไว้นิลพิพาทเป็นวัตถุที่ทำให้ปรากฏความหมายด้วยตัวอักษรจึงเข้าลักษณะเป็นเอกสารตามมาตรา 1(7) จำคุก 1 ปี และปรับ 20000 บาท รอการลงโทษจำคุกไว้และคุมประพฤติ ยกคำขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนของลูกบ้าน ค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีและค่าทนายความเป็นพับ

2. ซึ่งพินัยกรรมหรือเอกสารใดของผู้อื่น

- พินัยกรรมที่ถูกเพิกถอนแล้วไม่อยู่ในสภาพ

พินัยกรรมก็ยังเป็นเอกสาร

- ถ้าเป็นแค่กระดาษขาวธรรมดา

ไม่ถือว่าเป็นเอกสาร ถ้าเอาไปอาจจะผิดฐานลัก

ทรัพย์

- ภาพถ่ายหรือฟิล์มของภาพถ่าย ไม่เป็นเอกสาร

(ฎ 1209 / 2522, 1277/2537)

ลักบัตรเครดิตซื้อสินค้า ผิด ม.188, 269/5, 269/7

ฎ 6820/2552 บัตรเครดิตมีลักษณะของ “เอกสาร” ใน มาตรา 1 (7) จึง เป็น เอกสาร ความผิดฐานเอาไปเสียซึ่งเอกสารตามมาตรา 188 แตกต่างกับความผิด ฐาน ลักทรัพย์และวิ่งราวทรัพย์ การที่จำเลยเอาไปเสียซึ่งเอกสารบัตรเครดิต อันเป็นบัตรอิเล็กทรอนิกส์และเอกสารสิทธิซึ่งออกให้แก่ บ. ในประการที่น่าจะ เกิดความเสียหายแก่บริษัทบัตรกรุงศรีอยุธยา การกระทำของจำเลยจึงเป็น ความผิดตามมาตรา 188 การกระทำแต่ละข้อต่างเป็นความผิดสำเร็จในตัวเอง ต่างกรรมต่างวาระ ทั้งทรัพย์ที่จำเลยได้จากการ กระทำผิดก็เป็นคนละประเภท แตกต่างกัน ถือได้ว่าจำเลยกระทำความผิดโดยมีเจตนาต่างกัน ลงโทษจำเลยใน ความผิดฐานเอาไปเสียซึ่งเอกสาร และฐานใช้อิเล็กทรอนิกส์

- ฎ 10025/2557 บัตรเติมน้ำมันเป็นของ
ผู้เสียหายให้ ป. ใช้กับรถบรรทุกที่ ป. ขับ จำเลย
นำบัตรไปใช้เติมน้ำมัน ถือว่าเอาไปเสียซึ่งเอกสาร
จากผู้เสียหาย ผิด ม. 188, 335(1)(11)

ความรู้เกี่ยวกับการช่วยเหลือ หรือหลบหนี มี 6 มาตรา

- 01 ม.189 ฐานช่วยผู้กระทำความผิดไม่ให้อต้องรับโทษ
- 02 ม.190 ฐานหลบหนีที่คุมขัง
- 03 ม.191 ฐานทำให้ผู้ถูกคุมขังหลุดพ้น
- 04 ม.192 ฐานให้ที่ซ่อนเร้น
- 05 ม.204 ฐานเจ้าพนักงานทำให้ผู้ที่ต้องคุมขังหลุดพ้นโดยเจตนา
- 06 ม.205 ฐานเจ้าพนักงานทำให้ผู้ที่ต้องคุมขังหลุดพ้นโดยประมาท

มาตรา 189 ผู้ใดช่วยผู้อื่นซึ่งเป็นผู้กระทำความผิด หรือเป็นผู้ต้องหาว่ากระทำความผิด อันมิใช่ความผิดลหุโทษ เพื่อไม่ให้ต้องโทษ โดยให้พำนักแก่ผู้นั้น โดยซ่อนเร้นหรือโดยช่วยผู้นั้นด้วยประการใดเพื่อไม่ให้ถูกจับกุม

มาตรา 190 ผู้ใด**หลบหนี**ไประหว่างที่ถูกคุมขังตามอำนาจของศาล ของพนักงานอัยการ ของพนักงานสอบสวน หรือของเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญา

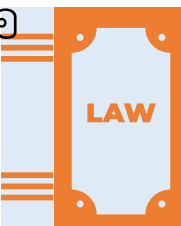
ถ้าความผิดดังกล่าวมาในวรรคแรกได้กระทำโดยแหกที่คุมขัง โดยใช้กำลังประทุษร้ายหรือโดยขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย หรือโดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันตั้งแต่สามคนขึ้นไป

ถ้าความผิดตามมาตรานี้ได้กระทำโดยมีหรือใช้อาวุธปืน หรือวัตถุระเบิด

มาตรา 191 ผู้ใดกระทำด้วยประการใดให้ผู้ที่ถูกคุมขังตามอำนาจของศาล ของพนักงานอัยการ ของพนักงานสอบสวน หรือของเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญา **หลุดพ้นจากการคุมขังไป**

ถ้าผู้ที่หลุดพ้นจากการคุมขังไปนั้นเป็นบุคคลที่ต้องคำพิพากษาจากศาลหนึ่งศาลใดให้ลงโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีขึ้นไป หรือมีจำนวนตั้งแต่สามคนขึ้นไป

ถ้าความผิดตามมาตรานี้ได้กระทำโดยใช้กำลังประทุษร้าย หรือโดยขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย หรือโดยมีหรือใช้อาวุธปืนหรือวัตถุระเบิด

มาตรา 189 ฐานช่วยเหลือผู้กระทำความผิดไม่ให้อำนาจโทษ

ผู้ใดช่วยเหลือผู้อื่นซึ่งเป็นผู้กระทำความผิดหรือเป็นผู้ต้องหาว่า
กระทำความผิดอันมิใช่ความผิดลหุโทษเพื่อไม่ให้อำนาจโทษ
โดยให้พำนักแก่ผู้นั้น โดยซ่อนเร้น**หรือโดยช่วยเหลือผู้นั้นด้วย**
ประการใด ๆ เพื่อไม่ให้อำนาจจับกุม

- ร้องบอกพวกที่เล่นการพนันว่าตำรวจมา เป็นการช่วยด้วยประการใดๆ เพื่อไม่ให้ถูกจับกุม (ฎ 2448/2521) -
- พาผู้ต้องหาขึ้นรถหนีโดยตำรวจยังไม่ได้จับกุมเป็นการช่วยด้วยประการใดๆ เพื่อไม่ให้ถูกจับกุม (ฎ 4922/2539)
- รับสมอ้างว่าตนเองเป็นคนร้าย เป็นการช่วยด้วยประการใดๆ เพื่อให้ผู้อื่นพ้นโทษ (ฎ 490/2519)

เจตนาพิเศษเพื่อไม่ให้ต้องโทษหรือเพื่อไม่ให้ถูกจับกุม

ฎ.2449/2522 ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 189 บัญญัติถึง การกระทำ เพื่อช่วยเหลือมิให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษโดยมิให้ถูกจับกุม เมื่อข้อเท็จจริงได้ความว่าจำเลยถูกรถจักรยานให้ บ. ซึ่งเป็นผู้กระทำความผิดนั่งซ้อนท้ายพาออกจากที่เกิดเหตุไปในขณะที่ยังไม่มีผู้มีอำนาจจับกุมคนใดจะจับกุม บ. และยังได้ความอีกว่า จำเลยถูกรถจักรยาน พา บ. นั่งซ้อนท้ายไปบ้าน จึงส่อให้เห็นเจตนาว่าไม่ใช่เพื่อหลบหนีหรือเพื่อไม่ให้ถูกจับกุมอีกด้วย การกระทำของจำเลยจึงไม่เป็นความผิดตามบทมาตราดังกล่าว

ฎ 1750/2514 จำเลยถูกคนร้ายที่มีสมัครพรรคพวกหลายคนแต่
ละคนมีอาวุธปืนครบมือ ใช้ปืนจู่โจมบังคับให้เอาเรือรับส่งข้ามฟากเพื่อ
ช่วยคนร้ายให้พ้นจากการจับกุม ดังนี้ เป็นการที่จำเลยกระทำไป
เพราะอยู่ในที่บังคับหรือภายใต้อำนาจซึ่งไม่สามารถหลีกเลี่ยงขัดขืน
ได้ จึงเป็นการกระทำความผิดด้วยความจำเป็น จำเลยไม่ต้องรับ
โทษ เมื่อปรากฏว่าจำเลยกระทำความผิดด้วยความจำเป็นไม่ต้องรับ
โทษ

มาตรา 192 ผู้ใดให้พำนัก ซ่อนเร้น หรือช่วยด้วยประการใด ให้ผู้ที่หลบหนีจากการคุมขังตามอำนาจของศาล ของพนักงานสอบสวน หรือของเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญา เพื่อไม่ให้ถูกจับกุม

มาตรา 193 ถ้าการกระทำความผิดดังกล่าวมาในมาตรา 184 มาตรา 189 หรือมาตรา 192 เป็นการกระทำเพื่อช่วยบิดา มารดา บุตร สามีหรือภริยาของผู้กระทำ ศาลจะไม่ลงโทษก็ได้

